26.

ILLUSTRI, SPECTATISSIMOQUE VIRO

D. D. JOANNI-BAPTISTÆ LOUSTAUNAU,

REGI A SANCTIORIBUS CONSILIIS,

PRIMO REGIÆ PROSAPIÆ

PRIMARIOQUE REGIS DESIGNATO CHIRURGO

NECNON ACADEMIÆ REGIÆ CHIRURGIÆ *VICE PRÆSIDI PERPETUO,*

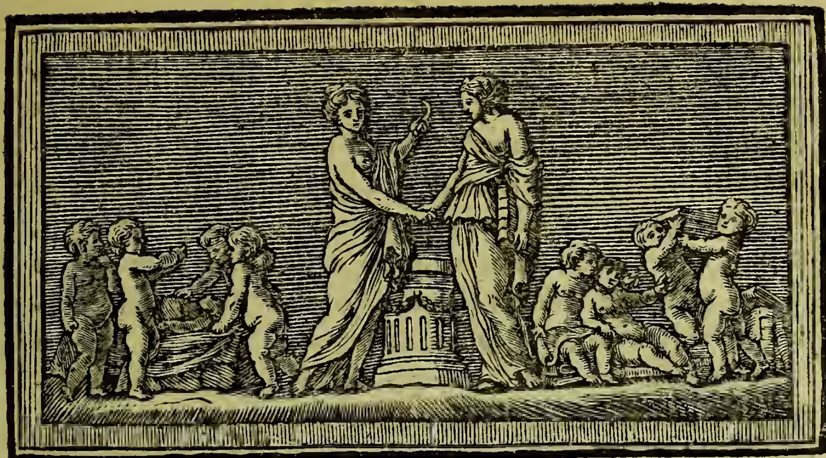
HAS LABORUM SUORUM PRIMITIAS,

AD MAGISTERII LAUREAM ACCEDENS

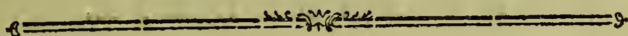
VOVET, DICAT ET CONSECRAT,

OBSEQUENTISSIMUS P. LAFOND,

REGII CHIRURGIÆ COLLEGII CANDIDATUS.



THESES ANATOMICO-CHIRURGICÆ, DE VARIS ET VALGIS.



QUONAM fato fieri dicam ut corpus humanum præſtantiſſimum ſanè Creatoris opus innumeris ſcateat imperfectio nibus quas partìm fideles comites affert natura, partìm ingenerant varia accidentia quibus tota hominum vita patet obnoxia. Verùm ex omnibus corporis humani pravitatibus quæ ipſius præſtantiam imminuunt, nulla nobis majoris viſa eſt momenti, quàm ea de quâ nunc agitur, tùm quia media ad illius curationem hùc uſque adhibita invalidiora, ne dicam inutilia, judicamus, tùm quia ipſe morbus, ferè inſanabilis, à Magiſtris, in arte peritis, exiſtimatur.

Hinc nil mirum ſi, noſtris temporibus, pravitatis de quâ agitur, curationi non peculiarem immò ferè nullam operam navaverint in arte præcipui (quamvis de ipſomet morbi genere egregiè veteres ſcripſerint) (1). Adeò ſcilicet invaluerat inſita jam antè mentibus opinio quæ inſanabilem hancce pravitatem judicaverat, ut ne ipſius quidem curationem malè timidi tentaverint, ne plus damni quàm levaminis ægroto afferrent. Si quis tamen attentè conſideret varos valgoſque ad ſummum pravitatis gradum lento ſucceſſu pervenire, tuncque nullam ſpem curationis affulgere, non dubitabit profectò idem in noſtrâ arte tentandum eſſe quod in cæteris artibus experti ſunt viri quidam nobiles qui, neglectâ communi viâ novum ſibi iter auſi ſunt aperire, & eximia ſuæ artis prodigia nobis reliquerunt.

Quàm multi enim cives ſibi & patriæ inutiles remanerent, niſi amicam Chirurgi manum præſtò haberent, quæ partium quaſi inutilium uſum reſtitueret.

Sed antequàm de praxi diſſeramus, quædam de integro pede, ipſoque vitiato anatomica dicere operæpretium erit.

EX ANATOMIA.

Ginglymo angulari convenit cruris cum pede articulus. Tibiâ intùs fibulâque extùs formatum crus, in ima parte profundam conſtituit cavitatem quæ levi expreſſione dividitur, cuique prominet uterque malleolus, & internus & externus.

In illâ cavitate excipitur aſtragalis pars ſuperior, quadrilatera

---

(1) Hippocrates.
Galenus.
Paræus.
Mangetus.
Fabricius Hildanus.
Heiſter.

nempe ipſius prominentia in duplicem condylum levi depreſſione diviſa, quam ex utrâque parte compleĉtuntur malleoli.

Hæc omnia, cartilagine induta, articulari includuntur capſulâ quæ hinc ad partem cruris inferiorem, illinc ad aſtragalis circuitum inhæret. Capſula ipſamet, laterali intùs firmatur ligamine quod à malleolo interno ad idem aſtragalis calcaneique latus adhæreſcit; extùs verò laterali ligamento quod à parte inferiori fibulæ ad aſtragal calcaneumque, ex adverſo, fixum reperitur.

Stabiliorem quoque hunc articulum præſtant à parte anteriori, pro tendinum reſpeĉtu; tibialis anterior, extenſor pollicis, extens. communis breviſque peronæus anter. à poſteriori tendo achillæus, flexor communis digitorum, flex. pollicis, tibialiſque poſter. extùs denique longi mediique peronæorum tendines obſervantur. Ipſimet etiam articulo adhærent nervi cutanei anteriores, nervus tibialis anter. vaſaque ipſorum ſocia; retrò tandem nervi cutanei poſteriores, nervus tibial. poſter. & vaſa quæ eodem nomine donantur.

Solos flexionis & extenſionis motus permittit cruris cum pede articulus. Flexioni inſerviunt tibialis anterior breviſque peronæus, necnon in quibuſdam caſibus extenſor longus digitorum: extenſionis motus, gemellorum, ſolearis tibialiumque vel gracilis, vel poſterioris, utriuſque peronæi lateralis & longi quidem flexoris digitorum ope & contraĉtione, liberrimè in ſtatu naturali exercentur.

Sed non ita eſt de ſtatu Pathologico. Siquidem, in valgis, interiori pedis margine deorsùm obversâ, malleolus internus in canalem aſtragali impreſſum vergit, externus verò in calcaneum; cutis & capſula quæ ad internum articuli latus attinent, laterale ligamen, tibialium vel anterioris, vel poſterioris communiſque digitorum extenſoris tendines, necnon vaſa nervique ad plantam tendentes elongantur; dùm à latere externo, cutis

& capsula, ligamentum larerale relaxantur; peronæique tandem musculi necessariò contrahuntur, in varis è contrà ex adverso obvertuntur pedis externa pars, & malleolus; idcircò, quæ in illâ pravitate extenduntur partes, in istâ remissæ videntur; & vice versâ.

È CHIRURGIA.

Vari, Græcis, ῥαιβοι, dicuntur illi qui pedes introrsùm habent obtortos. Valgi è contrà, Græcè, βλαισοι vocantur hi quibus extrinsecùs obtorti pedes prominent (1). Utroque vitio, non pedes tantùm sed & genua cruraque persæpè obliquantur (2)

Pueri & qui conterminæ sunt ætatis, hanc peculiariter affectionem incurrunt: attamen & ætate grandioribus id morbi genus quandoque accidit.

Discrimen, in ipso morbo, à majori minorive pravitate, causis & vetustate desumitur (3).

---

(1) Vari, latinis dicuntur quibus pedes cruraque intrò inflexa & obtorta sunt. Quibus contrà extrorsùm pedes cruraque spectant & intorquentur, valgi nominantur.

Id vitium conformationis, vel jam indè ab utero est, culpâ matris quæ vel eodem illo intrò conversorum crurum vitio tenetur, vel per graviditatis omne ferè tempus desedit cruribus decussatis: aut post editum in lucem fœtum contingit, quòd ejus pedes vel crura vitiosè fasciis obvoluta in cunis fuerint vel compressa, & depravato situ inter gestandum aut ambulandi conatum, à nutrice collocata. *Vid. Mangetum, Bibl. Chirurg. de Luxation. libr. xi.*

(2) Idem sentit Heister, nam in quibusdam infantibus; vel ab utero materno, vel & posteà demùm paulatim indecenter curvi pedes fiunt, si justò maturiùs stare atque inambulare iidem à parentibus aut nutricibus coguntur, aut aliàs imprudenter ab iis tractantur. In aliquibus, ipsæ tibiæ curvæ sunt, in aliis genua distorta; in aliis pedes in articulo tibiæ cum tarso, iique vel introrsùm, qui vari, vel extrorsùm versùs detorti existunt, qui valgi appellantur. (*Vid. Institut. Chirurg. p.* 1106.)

(3) Constat autem omnes homines qui naturaliter valgi sunt, deteriùs

Utriusque pravitatis agnoscuntur duplicis generis causæ, internæ scilicet & externæ. Causæ internæ judicantur ligamentorum laxitas (1), musculorum debilitas vel paralysis; « nonnullis etiam proprii languores, (vid. Manget) scilicet » iis qui arthritidem aut podagram expertis sunt nati, » sed præsertim rachytidæa lues, &c. » Externæ verò habentur, ictus, lapsus, conatus extensionesque violentæ, *cæcæ* contusiones, fracturæ, ulcera, tophus, abscessus, cujusque tandem generis fluxiones.

Visu facilè dignoscuntur vari valgique, si ad definitionem allatam attendatur.

Prognosis, ab essentiâ, causis & vetustate deduci potest: siquidem in pravitate majori reducendâ major renixus, quàm in minori occurrit; gravior habendus est ipse morbus, si ab internâ causâ, diuturnior denique pro exitu, si à longo tempore invaluerit (2).

---

stare, quàm vari, neque posse celeriter currere, tùm parvo momento ac levi de causâ cadere. (*Vid. Galen. in libr. Hippocr. tom.* 7. *p.* 283.) Crus etiam universùm his gracilius, propter motus difficultatem, redditur.

Ad hos occurrerunt & alii licet rariores, qui altero quidem valgo crure, altero varo, longè difficillimo incessu ducunt ilia.

(1) Si, quæ articulo pedis cum crure inserviunt ligamenta, tali debilitate, quæcumque sit causa, afficiantur ut recto incessui noceant: tùm ad alterutrum latus, vel interius, vel exterius, pes conflectitur, quâ major est debilitas; attamen omnibus aliundè compensatis, internum ad latus in hocce casu sæpiùs tendere progressum nobis videtur.

(2) Affectus hic puerorum valgorum interdùm ope naturæ solvitur, interdùm non item, sed auxilium quoque artis implorat; solvitur, inquam, ubi vigor accedens ætati, morbo qui præoccupaverat, fit superior. (*Vid. Mang. loco jam citat.*) Plerique sanabiles sunt, nisi ità magnus excessus sit, aut pueris jam adultioribus res incidat. (*Hipp.*).

Idcircò, ait Galenus, commodissimum his est celerrimè subvenire, ante-

In varis & in valgis ad sanationem requiruntur, quantùm fieri possunt, restitutio cujusque partis in situm naturalem, retentioque in situ per machinas accommodato, sic ut varis ossa foràs adeò propellat, quasi valgos, valgis contrà introrsùm, quasi varos reddere vellet Chirurgus (1): quæ quidem conditiones obtineri nequeunt, nisi, uno & eodem tempore, amoveantur causæ internæ, si occurrant.

Quâpropter, si consideretur, ut jam diximus, sensim sine sensu ingravéscere ipsam pravitatem seu subluxationem, quod quidem unum & idem est; ex naturæ præscripto finem sibi propositum summâ cum laude, adimplere nobis videtur Chirurgus, qui conatibus minus quàm fiduciæ confidens, (& hæc certè in taxi qualibet admittuntur) vitioque ipsomet reducendo, idem quo formatum est temporis spatium impendens, præcipuum ad artis principium undequâque sese accommodat. Quænam igitur anteponenda curationis norma? Nullo faciliori modo quæstionem illam solvemus, quàm si anteà veterum paucis recenseamus

---

quàm & pedis ossium & carnis in crure, magna admodùm defectio sequatur. (*Vid. Galen. in Hipp. de articul. comm.* 4.).

Admonendi autem sunt parentes non illicò & unius anni spatio absolvi posse curationem, sed longum tempus requirere, præsertim si affectus inveteretur. (*Vid. Fabr. hist. Centur. VI. obs.* 89, 90.).

(Idem, in alio loco) longum tempus summamque diligentiam hujusmodi curationes requirunt: vi enim nihil efficitur, sed est naturæ opus, quæ deformitatem illam corrigit, si ars & industria accesserint.

(1) (Unde sic legere est in Galeno de Hippocr. in libr. de off. Med. commem. 3.) Sed paulò ultrà naturalem statum partem adducendam esse censuit: atque hoc est quod ait Hippocrates, (idque paulò plus æquo) nam quod naturale est, æquum est. Et ex alio loco deducitur, ut varus in valgum convertatur, scilicet ultrà sedem prorsùs naturalem: & vice versâ.

curationem;

curationem : & ab ipſâmet cum noſtrâ methodo comparatâ, quid ſit potiùs agendum, conſequenter deducatur.

Hippocratem ut primùm conſulamus : ibique ipſius curationem in calceis mollibus aūt ex pelle non multùm durâ, aut ex plumbo formatis, omninò verſari notum erit (1). Quomodo autem ſanationem afferre poteſt illa methodus, quæ ad partes reductas continendum, magis quàm ad ſtrictè retinendum accommodata, miſeram ideò varos valgosque in ſitu eodem per longum tempus detinendi, neceſſitatem imponit ? Quæ & quanta inde malorum ſeries oriatur, nemo non ſentit.

Notandum eſt etiam in ipsâ methodo, ut confirmetur ſanatio de quâ meritò nobis dubium eſt, temporis ſpatium uſque ad perfectam diſtortæ cujusque partis accretionem prolatum requiri.

Si modò Mangeti de Paræo commentaria pervolvamus, eadem ac in priùs citato auctore, reperitur curationis ſumma ; ut conſtat ex ipſo loco, (*art. de luxation.*) « parantur ma-
» chinæ vel ocreæ è corio elixo ſub plantâ pedis fiſſæ, &c.
» Ibidem etiam emplaſtra perſæpè præcipiuntur, denique ſic
» ſe habet ipſius Paræi ex propriis dictis, ſententia; » Ne faut faire
» cheminer les vares & valges, que premièrement les jointures
» ne ſoient bien affermies, de peur qu'ils ne ſe déboitent de
» rechef ; & lorſqu'on voudra les faire marcher, on leur bail-
» lera des ſouliers aſſez hauts, & de cuir aſſez ſolide pour tenir
» les os fermes ſur leurs jointures, & qu'ils ſoient contraints d'y
» demeurer ».

Eadem igitur nunc admittantur objecta, ſiquidem incommoda eadem occurrunt : atque & ſi majoris firmitatis ratione, plus valeret hæc ultima methodus, nihilominùs ob eam cauſam de quâ modò dicemus, à nobis rejiceretur.

---

(1) Alias ejuſdem generis ſoleas prædicat Hippocrates, ubi adſunt hæc verba, (ad eam formam quam Chiæ crepidæ habebant).

Ultrà verò progreditur Fabric. Hild. nam præmiſſâ de emollientium uſu quem auctores plerique ſuadent, ſententiâ. Lecti uſum ægris uſque dùm apponantur machinæ vel inſtrumenta ferrea præcipit (1).

In machinis igitur plus minùſve fixis, ideòque pro curâ morbi & exitu difficillimis hùc uſque verſatur, ut patet; curatio.

Hanc aſſertionem præclarè demonſtrant varia de *Heiſter* loca in quibus dicitur; « Si jam tùm vitium illud increvit, vel » etiam ex utero materno eſt, neceſſarium utique erit, præ- » miſſo, ſi opus, emollientium uſu, certis machinamentis, & » cumprimis idoneis ocreis, è corio firmiori, ligno, ferrive » tenuioris laminis, ad magnitudinem pedum vitiatorum pa- » ratis, quàm exactiſſimè pedes incurvos, cumprimis varos & » valgos, comprehendere, itaque diſponere, ut, dùm ipſi » naturaliter increſcunt, ſenſim ſenſimque figuram decentem » recipiant, eæque dies noctesque circà pedes gerendæ. (*Id.*) De- » nique ſi non niſi mediocrirer vitiati ſunt pedes, liberè & » apertè dicam: ſalutariùs ſæpe eſſe deprehendi, abſque con- » ſtrictione per ocreas & machinas præſertim rigidiores infantes » relinquere, quàm per adhibitas eas graviter illos afficere & » quandoque nimis arctâ conſtrictione, magis adhuc lædere » » pedumque incrementum impedire (*pag. jam citatâ*) ». Quid inde meritò concludi poteſt, niſi, quòd ſanè certiorem ſimplicioremque viam, quæ ſibi nota fuiſſet, veteres conſecraſſent, mobiles admittendo machinas quæ vim inflexibilem, ut modò conſtabit, longè exſuperant.

Fixas potentias, pro materiæ reſpectu, appellare eſt, corpora quæ inflexibili modo deformatas partes premendo, ipſas redu-

---

(1) Per integrum annum applicandum eſt inſtrumentum quod quidem per aliquot annos appoſui, &c.

Idem. in alio loco, neceſſe eſt ut pueri inſtrumentum dies noctesque geſtent. (*Centur. jam citat,*

cunt & in ſitu nativo retinent : ità ut, moleſti iſtarum compreſſûs ratione pars quæque obtorta in adversùm inflectatur. In ipſis potentiis tres diſtinguntur partes quarum priores duræ & inflexibiles videntur : aliæ, varia ſunt ligamina quorum ope priores ad membra applicantur : alteræ tandem habentur pulvini, ut affrictus minuantur, adhibiti.

Potentia verò mobilis elaſticave nuncupatur corpus quod naturalis repercuſſûs causâ, variis motibus obſequens, certo ſimilique modo partes obtortas reprimit.

Ut in fixis, ſic in mobilibus potentiis tres adhibentur partes, è quibus præcipua cenſetur, lamen ferreum incurvatum & elaſticum. Dein adſunt ambo ſolùm ligamina quæ applicando lamini inſerviunt : varia denique habentur adjuncta quæ cæteris fulcrum præbent & frictioni cuilibet, quamvis leviſſimæ obſtare queunt.

Id habent mobiles potentiæ ut partes diſtortæ in ſitum naturalem reducantur, in illoque ſtatu retineantur : ità ut ab ipſis tutiori modo, breviori, faciliorique tandem, quàm à fixis potentiis, objectum illud adimpleatur; nullus quoque inde lapſus iterùm metuendus ſit : quod paucis (ſi priùs inter ſe comparetur utraque methodus) lucidè conſtabit.

1°. Quidem certo ſimilique modo partes in varis valgiſque obtortas reprimunt elaſticæ mobileſve potentiæ.

Fixæ autem ſolo muſculorum contractionis tempore hunc effectum producunt.

2°. In illis (juxtà unciam) preſſionis gradus æſtimatur : ideòque ſenſim ſine ſenſu in ſitum naturalem partes reduci queunt.

In iſtis nulla tanti commodi occurrunt beneficia.

3°. Variis motibus, ſuæ elaſticiratis causâ; obſequuntur priores machinæ, quæ mollem quoque repulſum præbendo, à concuſſu & ſuggillatione partes undequaque tutantur.

Motui verò, pro majori firmitate minorique inde repulſu,

obſtant fixæ machinæ, à quibus etiam moleſti ſemper oriuntur concuſſus, necnon vel acerba perſæpe, vel nullius ad ſanationem ponderis, compreſſio.

4°. Pueris ludendi avidis copiam facit alia potentia : ideòque neceſſariò ut debilia ipſorum corroborentur membra, exercitio favet.

Dùm è contrà per longum tempus, in ſitu moleſto pueros fruſtrà detinente alterâ methodo, corpus elangueſcit.

5°. Denique, diſtortum in varis & in valgis articulum non modò reducunt in ſtatuque retinent mobiles potentiæ, ſed etiam ipſiuſmet ad diſtorſionem propenſioni obſtant : ſi quidem earum ope ultrò ex adversò pes inflectatur, adeò ut meritò confirmari poſſit ſanatiò, quamquàm non inde ſequatur producendam eſſe machinæ applicationem uſquedùm partes omninò increverint.

A quo longè abſunt fixæ potentiæ.

Quantùm inter ſe fixæ mobileſque machinæ differant, quantùm rejiciendis prioribus iſtæ prævaleant, nemini ſanè, ut nobis videtur, dubium eſt (1). Prætereà de ipſis probandis, præſenti ſermone, brevitatis causâ pro viribus differere conabimur.

Tria, ut noſtræ methodi ope ſanetur jam expoſita pravitas, tempora admittuntur, primum tempus, partibus in ſitum naturalem reducendis impenditur; pro naturâ morbi variiſque circumſtantiis ejus ſpatium plus minuſve producitur.

Sequenti tempore, reductæ partes, ex adverſo inflectuntur; certiùs aſſignari poteſt ille terminus.

Ultimum, à quo primùm laxatæ diſtenſæque partes in ſeſe poſteà certo ſimilique modo contrahuntur, à nobis dicetur coadunationis tempus, cujus etiam diuturnitas aliquando diſcrepat.

---

(1) Quantùm expertiſſ. D. Tiphaine commendaverit iſta curatio omnibus notum eſt.

Attamen, ex obſervatis, ab octodecim menſibus ad duos annos, ut plurimùm, prolata cenſetur curatio.

Ut autem proſperè ſuccedat iſte curandi modus, à Chirurgo, præter ſedulam, ſub utroque reſpectu, partis obtortæ cognitionem, peculiaris requiritur ſolertia vel in applicandis machinis, vel in æſtimando ipſarum gradu ad varios caſus accommodato, ità ut inter ſe congruant, & hæc obiter diximus.

HAS THESES, Deo juvante & præſide M. JOANNE-BAPTISTA ANDRÉ, Artium Liberalium & Chirurgiæ Magiſtro, tueri conabitur PETRUS LAFOND, Divionæus, præclaræ Artium Facultatis in Almâ Univerſitate Pariſienſi Magiſter, Thæſeos Auctor.

Die Sabbati 11ª. *menſis Decembris anno R. S. H.* 1784, *à ſeſqui-ſecundâ poſt meridiem ad ſeptimam,*

PARISIIS,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS

PRO ACTU PUBLICO,

ET

MAGISTERII LAUREA.



Typis MICHAELIS LAMBERT, Regii Chirurgiæ Collegii, necnon Academiæ Typographi, viâ Cythareâ.

M. DCC. LXXXIV.